BOEKBESPREKING

DR. KARL WEBER:
AMERIKANISCHE STANDARD-
KOSTENRECHNUNG
EIN UEBERBLICK
WINTERTHUR 1960, X, 380 blz.

door drs. L. A. Ankum

In dit boek van Weber vindt men de geschiedenis van de standaardkostenrekening in de Verenigde Staten met grote nauwkeurigheid beschreven. Zoals in het voorwoord wordt opgemerkt is het boek als een bronnenpublicatie te beschouwen, die de lezer de weg naar de oorspronkelijke geschriften wil wijzen. Slechts zelden laat de schrijver zich tot een eigen oordeel omtrent de door hem behandelde stof verleiden, hetgeen bij de gekozen opzet van het werk ook niet mag worden verwacht. Aan de hand van talrijke citaten worden de bijdragen tot de theorie toegelicht, die de vele behandelde auteurs hebben geleverd.

Het boek valt in drie gedeelten uiteen. In de eerste acht hoofdstukken komt de periode tot aan het begin der dertiger jaren aan de orde. Harrington Emerson wordt terecht als grondlegger van de standaardkostenrekening beschouwd, doch een nadere uitwerking van het systeem geschiedde eerst door Charter Harrison. Aan hun werk, maar ook aan dat van in ons land minder bekende auteurs, wordt door Weber nauwgezet aandacht geschonken. De ook thans nog niet geheel besliste strijd tussen de aanhangers van 'current standards' en die van 'basic standards' neemt hierbij een grote plaats in. Achtereenvolgens worden de publikaties en conferenties van de National Association of Cost Accountants (NACA), het in 1925 door het Amerikaanse Department of Manufacture ingestelde onderzoek naar de toepassing van de standaardkostenrekening en de internationale accountantscongressen van 1926 en 1929 besproken.

De periode tussen 1930 en de tweede wereldoorlog komt in de volgende zeven hoofdstukken aan de orde. De standaardwerken van Charter Harrison (1930), Camman (1932)

en Gillespie (1935) vormen daarbij de hoofdschotel, terwijl ook aan de uitgebreide tijdschriftenliteratuur ruimschoots aandacht wordt geschonken.

De laatste acht hoofdstukken zijn gewijd aan de ontwikkeling van de theorie tussen 1940 en 1960. Behalve de hand- en studieboeken (waaronder dat van Henrici) worden o.a. ook de publikaties van de NACA (sinds 1957 NAA geheten) en van enige werkgeversverenigingen aan een onderzoek onderworpen. In een tweetal afzonderlijke hoofdstukken vinden we ten slotte een beknopte beschrijving van de ontwikkeling van de standaardkostenrekening in Europa.

Weber behandelt de stof zeer diepgaand. Alle aspecten van de problematiek rond de standaardkosten, zoals de standaardvaststelling, de verschillenanalyse, de toepassing van standaarden bij verkoop-, administratie- en beheerskosten, de boekhoudkundige verwerking en de flexibele budgettering, komen aan de orde. Doordat Weber een chronologische behandeling kiest, krijgt zijn boek een wat kaleidoscopisch karakter. Bij deze behandelingswijze is daaraan echter niet te ontkomen. Na lezing van Weber's boek is weer duidelijk dat de standaardkostenrekening niet als een gesloten systeem is te beschouwen. Ook het pragmatische karakter van deze theorie komt sterk naar voren. Voor een deel is dit te verklaren door het feit dat vele bijdragen tot de theorie door auteurs uit de praktijk werden geschreven. Met name de NACA heeft een grote rol gespeeld in de ontwikkeling van de theorie der standaardkosten.

Omtrent de praktische toepassing van de standaardkostengedachte in de Verenigde Staten zijn weinig gegevens beschikbaar. De enkele door Weber daaromtrent vermelde publikaties laten geen conclusies toe.

Aan hen die een inzicht willen verwerven in de theorie van de standaardkosten valt dit boek niet aan te bevelen. Het is ook niet als een inleiding geschikt. Als naslagwerk, zoals het is bedoeld, zal het vele malen nuttige diensten kunnen verrichten.